

Fire ud af fem nyuddannede jobsøgende fejlvurderer lønniveauet i deres potentielt kommende job

VIDENSOVERBLIK

MARTS 2026

 EKSTERNT BEDØMT

Mange nyuddannede jobsøgende fejlvurderer forskelle i lønninger mellem jobs.

Størstedelen undervurderer lønforskellene mellem jobs, de er uddannet til, sådan at lavere betalte job kommer til, at se relativt mere attraktive ud end de er.

Forskningsresultaterne viser, at mangelfuld viden om lønforskelle kan være en kilde til ulighed på arbejdsmarkedet.

Skrevet af ph.d.-studerende Asker Nygaard Christensen, Københavns Universitet, lektor Nikolaj Arpe Harmon, Københavns Universitet, lektor Sonja Settele, University of Cologne og adjunkt Daphné Skandalis, Københavns Universitet

Hovedkonklusioner:

- I fire ud af fem tilfælde fejlvurderer de nyuddannede jobsøgende lønforskellen på tværs af to jobtyper med mere end 50 pct.
- Størstedelen undervurderer de faktiske lønforskelle, sådan at lavere betalte job kommer til at se relativt mere attraktive ud end de er
- Hvis alle jobsøgende havde fuldstændig kendskab til lønniveau, ville knap ti procent havne i et andet job end i dag

Når nyuddannede skal vælge karrierespor og finde deres første job, kan det være krævende at træffe det rigtige valg. Forskellige job kan tilbyde meget forskellige lønninger, og adskiller sig ofte også i hvilke andre arbejdsvilkår, de tilbyder, eller i hvor svære de er at få. Manglende viden om lønforhold får mange nyuddannede til både at søge og blive ansat i såkaldt "forkerte jobs". Et forkert job i denne kontekst er et job som man kun søger pga. misforståelser omkring lønninger.

Hvis man faktisk havde vidst hvilken løn de forskellige jobs tilbyder, havde man søgt et andet job, som samlet passer bedre til ens evner og ønsker. Det viser ny forskning fra Økonomisk Institut på Københavns Universitet, der er støttet af ROCKWOOL Fonden.

Om analysen:

Den nye forskning kombinerer registerdata og en spørgeskemaundersøgelse, der blev sendt ud til alle yngre danske nyledige og alle nyuddannede fra Københavns Universitet, i sommeren 2023. Mere specifikt gælder det alle under 40, som registrerede sig som nyledige på Jobnet.dk i sommeren 2023.

I alt indgår knap 2.000 jobsøgende med forskellige uddannelsesbaggrunde i forskningen. Deltagerne kommer fra 88 forskellige uddannelser, og ikke nødvendigvis kun fra Københavns Universitet.

I undersøgelsen blev hver jobsøgende adspurgt omkring tre forskellige jobtyper, der er relevante for nyuddannede med netop deres uddannelsesbaggrunde. For eksempel blev de respondenter, som har en uddannelse inden for økonomi, spurgt om jobs i den private sektor inden for finansiering, private jobs inden for videnskabelige og tekniske tjenesteydelser, og offentlige jobs inden for offentlig administration.

For at undersøge hvor velinformerede de jobsøgende er om lønforskelle inden for deres felt, blev deltagerne i undersøgelsen bedt om at angive, hvad de mente, tidligere årgange af nyuddannede fra deres uddannelse tjener inden for tre forskellige jobtyper.

Jobsøgende fejlvurderer lønforskelle mellem jobs markant

Når nyuddannede jobsøgende skal vurdere, hvor meget de tror personer i tre forskellige jobs med samme uddannelsesbaggrund som dem selv, tjener, fejlvurderer de markant. Sammenlignet med faktiske løntal for tidligere årgange, finder forskerne frem til, at i fire ud af fem tilfælde fejlvurderer lønforskellen på tværs af jobtyper med mere end 50 procent.

Hvis den faktiske lønforskel er 1000 kroner, betyder det altså, at de nyuddannede fejlvurderer med mere end 500 kroner

Når de sammenligner to jobtyper, tager de sågar fejl af hvilket job, der betaler mest i en tredjedel af tilfældene. For størstedelens vedkommende gælder det, at de undervurderer de faktisk lønforskelle, sådan at lavere betalte job kommer til, at se relativt mere attraktive ud end de er.

Fejlvurderede lønninger skævvrider jobsøgningsprocessen

For at teste hvorvidt fejlvurderede lønninger også påvirker jobsøgningsbeslutninger var de jobsøgende med i et randomiseret forsøg. Halvdelen af de jobsøgende blev informeret om tidligere årganges faktiske lønninger i de tre jobtyper. Derefter blev alle jobsøgende adspurgt om deres egne lønforventninger i de tre jobtyper og i hvor høj grad, de forventede at søge job inden for hver jobtype.

Ved at sammenligne svarene fra de jobsøgende, der modtog løninformatiionen, med dem, der ikke gjorde, påviser forskerne, at informationen ændrer de jobsøgendes forventninger.

Dem der modtager løninformatiionen, ændrer deres lønforventninger. Det påvirker også deres beslutninger om, hvilke jobs de ønsker at søge. Endelig viser registerdata omkring faktiske ansættelser, at de nyuddannede også ændrer adfærd efter undersøgelsen og havner i andre jobs end de ellers ville have gjort.

Konsekvenserne ved at fejlvurdere

Hvis nyuddannede fejlvurderer lønforskelle i potentielle jobs, kan de ende i et job, der ikke matcher deres præferencer. Nogle kan fx ende i et lavt betalende job i forhold til, hvad de kunne have tjent i et andet job baseret på deres uddannelse og erfaring, mens andre kan ende i et job med højere løn, hvor arbejdsforholdene til gengæld ikke er lige så tilfredsstillende.

Knap hver tiende havner i det forkerte job

Ved at kombinere spørgeskemaundersøgelsen med en økonomisk jobsøgningsmodel udregner forskerne de samlede konsekvenser af den mangelfulde viden om lønforskelle.

Hvis alle jobsøgende havde perfekt kendskab til lønforskelle, ville knap ti procent havne i et andet job end i dag. Den samlede effekt på de jobsøgendes startløn, ville være en stigning på godt 1 pct. svarende til 4.700 kroner om året. Dette gennemsnit dækker dog over, at nogle jobsøgende ville vælge et job med langt højere lønninger, mens andre ville vælge et job, der betaler mindre end deres nuværende, men til gengæld tilbyder bedre arbejdsvilkår eller er lettere at få.

Resultaterne fra den nye forskning understreger, at mangelfuld viden om lønforskelle kan være en kilde til ulighed på arbejdsmarkedet. Samtidigt peger de på, at det kan give store samfundsmæssige gevinster at hjælpe jobsøgende til bedre forståelse af lønforskelle.

Fakta om studiet: "Relative Wage Misperceptions and Early Career Job Search"

Undersøgelsen er baseret på en kombination af registerdata og spørgeskemasvar for 1.902 personer.

Studiet genererer deskriptive resultater omkring manglende løninformation ved at sammenligne spørgeskema var omkring tidligere årganges lønninger med de tilsvarende faktiske løntal.

Studiet estimerer kausale effekter af opfattede lønforskelle ved brug af et randomiseret informationseksperiment.

Registersammenligninger af spørgeskemaets respondenter med resten af befolkningen understøtter at studiets resultater generaliserer til gruppen af alle yngre jobsøgende.

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser på:

<https://www.rockwoolfonden.dk/udgivelser>